

Oponentní posudek

diplomové práce Jaromíra Uxy na téma „*Poměr přímé a zastupitelské demokracie v právním řádu ČR*“.

Předložená diplomová práce se snaží o zpracování zvoleného tématu z různých úhlů pohledu, když první kapitola téma zpracovává v obecné rovině, druhá kapitola konkretizuje situaci v ČR a třetí kapitola je zaměřena komparatisticky, přičemž k tématu práce se nejvíce přibližuje kapitola druhá (Demokracie v ČR), ale ani tato jej nevyčerpává.

V Úvodu si autor směle klade za cíl práce především představit demokratický řád ČR z pohledu analýzy poměru přímé a zastupitelské demokracie, a to jak v současném pojetí, tak retrospektivní analýze se zaměřením na hlavní problémové okruhy této materie. Takto (vzhledem k tématu jistě vhodně) pojatý cíl práce je však posuzovanou prací naplněn pouze částečně, poněkud nesystematicky až chaoticky s absencí nějakého Závěru vztahujícího se k takto vymezenému cíli.

Po **formální stránce** práce v zásadě naplňuje požadavky na tento typ práce kladené, když vlastní text práce zaujímá 77 stran textu, který vyhovuje i pokud jde počty znaků na řádek a řádků na stránku. Autor vychází z přiměřeného okruhu zdrojů práce, mezi které jsou řazeny právní předpisy, literatura, internetové zdroje (a v seznamu chybí v práci použitá judikatura). Na tyto zdroje je průběžně odkazováno, v Seznamu jsou však uvedeny i zdroje, na které v textu odkazováno není (např. www.volby.cz). Mezi právními předpisy je uveden 2x zákon o místním referendu, aniž by byl zřejmý vztah mezi nimi, nikde v seznamu právních zdrojů není uváděn dodatek „v platném znění“ či „ve znění pozdějších předpisů“, ačkoliv jistě autor nepracoval s původním zněním, jisté výhrady lze mít i k užívání serveru wikipedia.org, jenž není zcela věrohodný a tím i relevantní pro absolventskou práci. U literárních zdrojů není uváděn vydavatel či nakladatel.

Po stránce **konceptní a obsahové** je práce rozčleněna kromě Úvodu a Závěru práce na 3 velké kapitoly, které jsou pak dále členěny na menší podkapitoly. První kapitola práce s názvem „Obecné pojetí demokracie“ se věnuje jednak historickému exkurzu do starověkého Řecka, odkud pojem „demokracie“ pochází, a následují různé definice, významy a současná pojetí pojmu demokracie a její znaky. Na str. 15 rozlišuje autor různé typy autokracií (jako opozitum demokracie), mezi které řadí i na str. 16 „Parlamentní monarchii“ a jako příklad zde uvádí mj. Velkou Británii, což je samozřejmě stát (i forma vlády) demokratický a nikoliv autokratický. V další podkapitole se zabývá „Theorií demokracie“, ve které v podstatě obdobným způsobem jako v předchozí kapitole nejprve zachází do Řecka a pak se věnuje současnému (zde spíše politologickému) vymezení pojmu demokracie a jejích různých podob. Další podkapitola („Formy demokracie“) rozděluje demokracii na přímou a zastupitelskou se snahou o vymezení základních znaků jednotlivých forem. Ač by se mělo jednat spíše o obecné vymezení, cituje zde např. celý čl. 18 LZPS (petiční právo).

Druhá kapitola se věnuje vlastnímu tématu práce, tedy situaci v rámci České republiky. Úvodní část je historická a rozebírá Ústavu ČR platné od roku 1918. V další kapitole je podrobněji rozebrána Ústava ČR, pravomoci moci zákonodárné a výkonné, už ne moci soudní (s. 43-46, na str. 43 hovoří o Ústavě platné od 1. ledna 1993, v tento datum ale nabyla Ústava „účinnost“, nikoliv „platnost“), na což autor přímo navazuje konstatováním, že „Mezi uvedenými principy má dle mého názoru určující význam na druhém místě (po demokracii) princip parlamentní demokracie.“ Výše však žádné principy uvedeny

nejsou – které má zde autor na mysli? Jaký je rozdíl mezi principem „demokracie“ a principem „parlamentní demokracie“? Následně působí trochu zmateně pozn. č. 106 vztahující se ke specifiku tzv. organických zákonů, které musí být schváleny oběma komorami Parlamentu. Autor zde dodává, že se toto změnilo s účinností novely Ústavy č. 71/2012 Sb. zavádějící přímou volbu prezidenta. V čem by tato změna měla spočívat? Nic takového novela nestanoví a autor to zde možná zaměnil se společnou schůzí obou komor, na které byl dosud prezident volen. V této kapitole se autor zabývá i přímou demokracií, práce působí rozporně, když se zde na s. 59 praví, že - Z prostředků přímé demokracie je platný pouze zákon O místním referendu a následně na s. 60 uvádí, že mezi dalšími prostředky přímé demokracie patří právo petiční – znamená to tedy, že právo petiční není zákonnou podobou upraveno? Na s. 60 uvádí, že „Další nedostatek vidím v tom, že jelikož se Česká republika stala členem Evropské unie, je třeba zabývat se při pojednání o institutu místního referenda též i jeho vztahem k právu EU.“ Dále se však tímto vztahem nikde nezabývá, mohl by proto autor u obhajoby objasnit jaký vztah zde má na mysli, a když je třeba se tím zabývat, proč se tím v práci nezabýval?

Ve třetí kapitole se autor zaměřuje na různé demokratické systémy, se zvláštním akcentem na Švýcarsko jakožto zástupce státu, který využívá instituty přímé demokracie a dále na Itálii, Rakousko, Švédsko a Španělsko – zde ač v názvu je „vybraná komparatistika“, nekomparuje, ale pouze popisuje situaci ve vybraných státech.

Zpracování práce není příliš přehledné, místy postrádá vnitřní logiku, kapitoly i pasáže v rámci kapitol nemají leckdy vzájemnou návaznost či přímou souvislost. Práce není prosta ani drobných jazykových či gramatických pochybení (např. viz citace čl. 9 Ústavy na str. 61, kde chybí celé slovo). Autor nedodává vlastní úvahy či komentáře ke zpracovávané problematice a v podstatě jen přebírá text z používané literatury.

Ani ve druhé části práce ani v Závěru práce nenalezneme úvahy týkající se vlastního tématu práce – kterým je **poměr** přímé a zastupitelské demokracie v ČR. U obhajoby práce by proto mohl autor zejména se vyjádřit ke zhodnocení poměru přímé a zastupitelské demokracie v ČR, případně též nastínění vývoje tohoto poměru po účinnosti ústavního zákona č. 71/2012 Sb.

Celkově mohu shrnout, že práce ještě naplňuje požadavky na tento typ práce kladené, a proto ji **doporučuji** k obhajobě. Vzhledem výše nastíněným formálním a zejména obsahovým nedostatkům navrhuji hodnocení **dobře**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Jaký je poměr přímé a zastupitelské demokracie v ČR nyní a změnil se tento poměr účinností úst. zák. č. 71/2012 Sb.?
- 2) Jaký vztah mezi místním referendem a EU má autor na mysli na s. 60, a je-li třeba se tím zabývat, proč se tím v práci nezabýval?
- 3) Jak autor chápe rozdíl mezi principy „demokracie“ a „parlamentní demokracie“ ve vztahu k Ústavě ČR (s. 46 práce)?

JUDr. Jana Odehnalová, Ph.D.

KÚP ZČU Plzeň